

Initiativärende 4-2021 om att ej betala för digital utomlänsvård

Dnr 346-2021

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Ställa sig bakom initiativärendets intention att upphöra med att ersätta digitala utomlänskontakter.
2. Ge regiondirektören i uppdrag att utreda juridiska, ekonomiska och andra förutsättningar för att upphöra att ekonomiskt ersätta digitala utomlänskontakter.

Yttrande till beslutsförslaget

Regionstyrelsen konstaterar att kostnaderna för digitala utomlänskontakter ökar kraftigt, vilket är långsiktigt ohållbart. Regionen saknar möjlighet till kostnads- och kvalitetskontroll och anser att nuvarande system åsidosätter de etiska prioriteringsgrunderna och ger undanträngningseffekter som försvårar regionens egen satsning på ökad digital tillgänglighet.

Regionstyrelsen ställer sig därför positiv till att utreda förutsättningarna för att upphöra med att ersätta digitala utomlänskontakter med intentionen att upphöra att betala ersättning för digitala utomlänskontakter från och med 2022-01-01.

Sammanfattning

Glenn Berggård (V) yrkar i ett initiativärende att regionstyrelsen ska besluta att ej betala för digital utomlänsvård med anledning av att:

- dessa tjänster inneburit en stor ekonomisk belastning utan att den medicinska nyttan har kunnat säkerställas
- de som kontaktar nätläkarna kringgår den princip som tillämpas inom Hälsocentralernas verksamhet, att den svårast sjuka skall få vård först.
- de nationella avtal som finns för utomlänsvård är avsedda att användas i de fall den egna regionens medborgare har särskilda behov att uppsöka hälso- och sjukvården i annan region. Vänsterpartiet anser att motsvarande ersättningskyldighet ej föreligger för ett digitalt ”besök” eftersom det inte är ett akut besök som sker fysiskt utanför det egna länet.

Ärendet

Region Norrbotten ersätter, efter rekommendation från SKRs förbundsstyrelse 2019-06-14, digitala utomlänsbesök enligt särskild taxa och regelverk med krav på innehåll i tjänsterna.

Digitala utomlänskontakter är vårdmöten som sker via chatt eller video där patienten är hemmahörande i en annan region än den region där den digitala vårdgivaren är etablerad. Yrkesgrupper inom digital vård är barnmorskor,

kuratorer, läkare, psykologer, psykoterapeuter, sjukgymnaster och sjuksköterskor. Kostnadsansvaret ligger på den hälsocentral där patienten är listad i Region Norrbotten.

Kostnaderna för digital utomlänsvård inom Region Norrbotten ökade mellan 2019 och 2020 är med 55 procent och uppgick 2020 till drygt 10,7 mnkr. Bedömningen är att kostnaderna fortsatt kommer att öka även framöver.

Kostnad digitala utomlänskontakter år 2019 och år 2020 Region Norrbotten

	2019	2020	Förändring	Ökning i procent
Kostnad i kr	6 917 456	10 706 294	3 788 838	55
Antal vårdkontakter	15 130	25 812	10 682	71

Åldersgruppen 19-39 är överrepresenterad bland användarna av digital utomlänsvård och det är vanligare att kvinnor än män nyttjar tjänsterna. Regionen ställer sig tveksam till att de med störst vårdbehov i så stor utsträckning skulle finnas i denna grupp.

Digitala utomlänskontakter per åldersgrupp Region Norrbotten

Antal vårdkontakter fördelat på åldersgrupper		
Åldersgrupp	Antal vårdkontakter 2019	Antal vårdkontakter 2020
0-6 år	1 535	1 597
7-18 år	2 355	3 245
19-39 år*	7 398	12 927
40-64 år	3 417	6 764
65-74 år	359	1 050
75-84 år	66	214
85 - äldre	0	
Summa	15 130	25 812

*Det är åldersgruppen 19-39 år som är de största användarna av digitala utomlänskontakter.

Den ömsesidiga skyldigheten för landets regioner att på medicinska grunder erbjuda varandras invånare akut vård är självklar och har funnits länge. Med införandet av Patientlagen (2014) har patienterna också en möjlighet att söka all öppenvård hos en annan sjukvårdshuvudman än den där de är listade.

Som en följd av detta har digitala öppenvårdsbesök kommit att bli ett stort fenomen och en marknad med stora ekonomiska transaktioner mellan de olika regionerna som inte är möjlig för den enskilda regionen att styra.

Utomlänsersättning för digitala vårdkontakter strider mot det sätt som svensk hälso- och sjukvård har varit organiserad och finansierad och försvårar för den enskilda regionen att finansiera och skapa en organisation där digitaliseringsens möjligheter kan tas tillvara utan att frångå ambitionen om kontinuitet och helhetsansvar. Regionen saknar också möjlighet att utöva kostnads- och kvalitetskontroll över de digitala utomlänsbesöken och ställer sig tveksam till att de etiska prioriteringsgrunder som ska styra mot en kostnadseffektiv vård där den med störst vårdbehov får hjälp först stöds av nuvarande ersättningssystem.

Region Norrbotten satsar kraftfullt på att öka den egna digitala tillgängligheten för vårdenheterna inom vårdvalet. Förutsättningen för en sådan satsning minskar då regionen parallellt tvingas betala ersättning för digitala utomlänsbesök. Intentionen från Region Norrbotten är således att ge regiondirektören i uppdrag att utreda vilka förutsättningar som krävs för att regionen ska kunna upphöra med att betala ersättning för digitala utomlänskontakter.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Beslutet kan ha påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar då kvinnor har nyttjat digitala vårdtjänster i nästan dubbelt så stor utsträckning som män.

Bilagor:

Initiativärende 4-2021 om att ej betala för digital utomlänsvård
Protokoll från Vårdvalsberedningen, Västra Götalandsregionen
SKR:s rekommendationer om gemensamma utomlänsersättningar för digitala vårdtjänster

Protokollsutdrag skickas till:

Verksamhetsdirektör
Divisionschefer Närsjukvård
Divisionschef Länsjukvård
Ekonomi- och planeringsdirektör